

Cuprins

1	O pledoarie pentru vaccinuri	9
2	Principii imunologice și farmacologice	10
2.1	Răspunsul imun	10
2.2	Vaccinuri	10
2.2.1	Imunizare pasivă	10
2.2.2	Imunizare activă	11
2.2.3	Vaccinurile cu germeni inactivați	11
2.2.4	Vaccinuri prin recombinare genetică	11
2.2.5	Vaccinuri cu anatoxine	11
2.2.6	Vaccinuri cu ADN	11
2.2.7	Importanța structurii chimice a vaccinurilor	12
2.2.8	Termenul de valabilitate	12
2.3	Mecanismul de acțiune a vaccinurilor	13
2.4	Succesul vaccinării	13
2.5	Adjuvanți	13
2.6	Excipienți	14
3	Imunizarea pasivă	16
3.1	Definiție	16
3.2	Gamaglobuline	16
3.3	Hiperimunglobuline	17
3.4	Anticorpi monoclonali și recombinati	17
3.5	Importanța imunizării pasive	18
3.6	Indicații	19
3.7	Preparate individuale	20
3.7.1	Hepatita A	20
3.7.2	Hepatita B	20
3.7.3	Infecția cu virusul citomegalic	20
3.7.4	Rabia	20
3.7.5	Varicela	20
3.7.6	Rujeolă	21

3.7.7	Tetanos	21
3.7.8	Difterie	21
3.7.9	Botulism	21
3.7.10	Incompatibilitate de factor Rh	21

4 Imunizarea activă (vaccinare) 22

4.1	Definiție	22
4.2	Vaccinuri cu agenți patogeni inactivați	22
4.2.1	Gripa	22
4.2.2	Encefalita de căpușă	26
4.2.3	Poliomielita	27
4.2.4	Turbarea (Rabia)	28
4.2.5	Encefalita japoneză-B	29
4.2.6	Infecția cu papilomavirusul uman (HPV)	31
4.2.7	Hepatita A	32
4.2.8	Hepatita B	33
4.2.9	Tetanos	35
4.2.10	Difteria	36
4.2.11	Infecția meningococică	38
4.2.12	Infecția pneumococică	40
4.2.13	Infecția cu Haemophilus influenzae	41
4.2.14	Tusea convulsivă	42
4.2.15	Holera	44
4.2.16	Febra tifoidă	45
4.3	Vaccinuri cu agenți patogeni atenuați	46
4.3.1	Rujeola	46
4.3.2	Oreion	48
4.3.3	Rubeolă	49
4.3.4	Infecția cu Rotavirus	50
4.3.5	Varicela	51
4.3.6	Poliomielita	53
4.3.7	Febră galbenă	54
4.3.8	Encefalita japoneză-B	55
4.3.9	Tuberculoza	56
4.3.10	Febra tifoidă	58
4.3.11	Holera	59

5	Vaccinuri neconvenționale	61
5.1	Autovaccinuri	61
5.1.1	Suspensii bacteriene standardizate	61
5.1.2	Suspensii din germeii unui singur pacient	61
6	Calendar de vaccinare	62
	Programul Național de Imunizare al României	64
	Alternative la calendarul național de vaccinare	65
7	Strategii de vaccinare	66
7.1	Personalul medical	66
7.2	Vaccinuri în medicina muncii și în medicina de întreprindere	66
7.3	Vaccinuri indicate datorită locului de muncă	67
7.3.1	Hepatită A	67
7.3.2	Hepatită B	67
7.3.3	Oreion, rujeolă, rubeolă, varicelă	67
7.3.4	Tuse convulsivă	67
7.3.5	Rabia	68
7.3.6	Gripa	68
7.4	Vaccinări la primire urgențe chirurgicale	68
7.5	Vaccinări la gravide	68
7.6	Vaccinuri în timpul alăptării	68
7.7	Particularități ale vaccinărilor la copii	69
7.7.1	Recomandările de imunizare primară	69
7.7.2	În funcție de indicație	69
7.8	Medicina călătorului	69
7.8.1	Vaccinuri, recomandate de rutină	70
7.8.2	Vaccinuri, care sunt obligatorii	70
7.8.3	Vaccinuri, recomandate în funcție de risc	70
7.8.4	Particularități	70
7.8.5	Profilaxia malariei	70
7.8.6	Recomandări pentru anumite țări	75
7.8.7	Recomandări pentru vaccinările și profilaxia malariei în țările de destinație	76

8	Tehnica vaccinării	84
8.1	Importanță	84
8.2	Administrare	84
8.3	Vaccinarea la cei anticoagulați	85
8.3.1	Terapie cu heparină	85
8.3.2	Pacienți pe warfarină	85
9	Informarea asupra vaccinării	86
10	Documentarea vaccinării	87
10.1	Certificat de scutire de vaccinare	88
11	Incidente și urgențe la vaccinare	89
11.1	Verificarea/dotare	89
11.2	Simptome alergice/anafilaxie	90
11.3	Terapie	90
12	Întrebări frecvente	92
	Generalități	92
	Întrebări despre vaccinul antigripal	94
	Întrebări referitoare la vaccinarea antiencefalită de căpușă	95
	Întrebări despre vaccinarea antihepatită-B	96
	Întrebări despre vaccinul antirabic	96
	Întrebări despre vaccinul antirubeolă	96
13	Dicționar de termeni medicali	97
	Bibliografie	101

6 Calendar de vaccinări

Calendar de vaccinări după STIKO 2008 vaccin	Luni					Ani				
	2	3	4	11-14	15-23 a)	5-6 a)	9-17 a)	> 18	≥ 60	
Difterie (D) ^{b)1)} Tetanus (T) ¹⁾ Pertussis (aP) ¹⁾	DTaP	DTaP	DTaP	DTaP		DTaP (A)	DTaP (A)	DT (A) ⁶⁾	DT (A) ⁶⁾	
H. infl. B (Hib) ¹⁾	Hib	Hib ^{d)}	Hib	Hib						
Polio (IPV) ¹⁾	IPV	IPV ^{d)}	IPV	IPV			IPV (A)			
Hepatită B (HB) ^{c)1)}	HB	HB ^{d)}	HB	HB			HB (G)			
Pneumococi (P) ²⁾	P	P	P	P					P (S)	
Meningococi (M)				M (de împlinirea a 12 luni) ^{e)}						
Rujeolă, oreion, rubeolă (MMR) ³⁾				MMR	MMR					
Varicelă (V)				V	V ^{f)}					
Gripă (I) ⁴⁾ HPV ⁵⁾							(SM) (12-17)		I (S)	

	Momentul recomandat pentru vaccinare și vaccinul; (A) = rapel, vezi explicațiile jos
	Imunizare primară pentru toți copiii și tinerii care n-au fost încă vaccinați, respectiv completarea unei vaccinări incomplete (G)
	Vaccin standard cu utilizare generală = vaccinuri de rutină (S), vaccin de rutină pentru fete (SM)
a)	la aceste vârste trebuie verificat statusul de vaccinare neapărat și dacă este necesar, să fie completat
b)	de la 5 - 6 ani pentru rapel se utilizează un vaccin cu conținut redus de anatoxină difterică (d)
c)	Profilaxia Hepatitei-B postexpunere la nou-născuții din mame AgHBs pozitive, respectiv din mame cu status AgHBs necunoscut: post partum în primele 12 h se demarează imunizarea față de hepatita B
d)	la utilizarea de vaccinuri monovalente, respectiv combinate fără Pertussis, această doză poate lipsi
e)	posibilitatea coadministrării unor vaccinuri trebuie verificată în literatura de specialitate
f)	vezi prospectul: la administrarea vaccinului combinat MMRV, respectați recomandările producătorului. Conform prospectului administrarea celei de a 2 a doze împotriva varicellei, este necesară. Intervalul între cele 2 doze este de 4-6 săptămâni
	Pentru a menține numărul administrărilor redus, trebuie utilizate preferențial vaccinuri combinate. Vaccinuri cu diverse combinații de antigene D/d, T, aP/ap, HB, Hib, IPV sunt disponibile. La utilizarea de vaccinuri combinate se respectă indicațiile producătorului referitoare la intervalele de administrare. La administrarea concomitentă de vaccinuri se respectă indicațiile producătorului. Vârsta vaccinării se indică în luni și ani. Vaccinările se recomandă a fi făcute la începutul intervalului recomandat. Limita inferioară reprezintă vârsta împlinită (ani sau luni). Limita superioară reprezintă ultima zi a vârstei exprimată în ani/luni.
	Exemplu: 12-17 ani: de la 12 ani împliniți (a 12 a aniversare) până la sfârșitul celui de al 18-lea an (ultima zi înainte de a 18-a aniversare).
	(A) rapel: acesta ar trebui administrat nu mai devreme de 5 ani de la ultima doză (s. a. Epid. Bull. 32/2006, S. 274 f)
	1) intervalele între vaccinările de imunizare primară sunt de cel puțin 4 săptămâni; intervalul între penultima și ultima vaccinare din cadrul imunizării primare este de cel puțin 6 luni
	2) vaccinarea generală antipneumococică pentru sugari și copii mici până la 2 ani cu vaccinul conjugat; vaccinare standard pentru persoane ≥ 60 ani cu vaccin polizaharidic și rapel la interval de 6 ani conform indicațiilor producătorului pentru persoane la risc de a face infecții pneumococice grave (atenție la aprecierea risc-beneficiu)
	3) interval minim între vaccinări 4 săptămâni
	4) anual cu vaccinul recomandat de OMS
	5) imunizare primară cu 3 doze pentru toate fetele cu vârsta între 12 și 17 ani
	6) respectiv 10 ani de la ultima doză administrată
	Tabel de vaccinare după STIKO (Ständige Impfkommision am Robert-Koch-Institut, Berlin, Stand 2008, http://www.rki.de)

Programul Național de Imunizări al României

În România, controlul bolilor ce pot fi prevenite prin vaccinare este organizat în cadrul Programului Național de Imunizări, care asigură prevenția prin vaccinare sistematică și în masă a copiilor.

Programul Național de Imunizări al României este următorul:

Vârsta recomandată	Vaccin	Descrierea vaccinului
Primele 24 de ore de viață	Hep B	Vaccinare împotriva hepatitei B (vaccinarea se face în maternitate)
1-7 zile	BCG (în maternitate)	Vaccinare împotriva tuberculozei (vaccinarea se face în maternitate)
2 luni	DTPa-VPI-Hib și HEP B	DTPa = Vaccinare anti diftero-tetano-pertussis VPI = Vaccinare anti polio – injectabil Hib = Vaccinul Hib (vaccinul anti-Haemophilus influenzae B) Hep B = Vaccinare antihepatită B
4 luni	DTPa-VPI-Hib	DTPa = Vaccinare anti diftero-tetano-pertussis VPI = Vaccinare anti polio – injectabil Hib = Vaccinul Hib (vaccinul anti-Haemophilus influenzae B)
6 luni	DTPa-VPI-Hib și HEP B	DTPa = Vaccinare anti diftero-tetano-pertussis VPI = Vaccinare anti polio – injectabil Hib = Vaccinul Hib (vaccinul anti-Haemophilus influenzae B) Hep B = Vaccinare antihepatită B
12 luni	DTPa-VPI-Hib și ROR	DTPa = Vaccinare anti diftero-tetano-pertussis VPI = Vaccinare anti polio – injectabil Hib = Vaccinul Hib (vaccinul anti-Haemophilus influenzae B) ROR = vaccin rujeolic, rubeolic, oreion
4 ani	DTPa (rapel 2)	Vaccinare antidifterică, antitetanică/antiper-tussis
7 ani (în clasa I)	ROR (campanii școlare)	Vaccinare antirujeolică, antidifterică, antite-tanică

9 ani (în clasa a III-a)	VPI (campanii școlare)	Vaccinare antipoliomelitică – injectabil
14 ani (în clasa a VIII-a)	DT, pentru fete (campanii școlare)	Vaccinare antidifterică, antitetanică

Alternative la calendarul național de vaccinare

Nou-născut: anti HepB + BCG

Varianta 1	Varianta 2
> 2 luni: vaccin pentavalent (DTPa + VPI + Hib) + antiHepB	> 2 luni: vaccin hexavalent (DTPa + VPI + Hib + antiHepB)
> 4 luni: vaccin pentavalent (DTPa + VPI + Hib)	> 4 luni: vaccin hexavalent (DTPa + VPI + Hib + antiHepB)
> 6 luni: vaccin pentavalent (DTPa + VPI + Hib) + antiHepB	> 6 luni: vaccin hexavalent (DTPa + VPI + Hib + antiHepB)
> 12 luni: vaccin pentavalent (DTPa + VPI + Hib)	
> 13-15 luni: ROR (MMR) * rapelul între 2-6 ani !!!	
> 16-18 luni (obligatoriu pauză 3 luni după ROR): anti HepA (prima doză) și vaccinare antivaricelă (doză unică)	
* După 6-18 luni de la prima doză, rapel anti HepA După 24 luni vaccin antipneumococic (doză unică)	
> 4 ani: DTPa rapel 2	

7 Strategii de vaccinare

7.1 Personalul medical

Pentru personalul medical se recomandă o serie de vaccinuri (vezi tabelul de mai jos). Aceste recomandări nu se referă doar la medici și asistente, ci și la personalul din laborator, gimnastică medicală, bucătărie, serviciu tehnic, curățenie și serviciul de ambulanță, precum și la stagiaři și studenți.

Vaccinări active pentru personalul medical	
Pentru toți	Pentru expuneri speciale
Tetanos	Tuse convulsivă (contact cu copii și gravide)
Difterie	Meningococemie (în special personalul din laborator)
Hepatită A	Poliomielită (contact cu copii, personalul din laborator)
Hepatita B	Oreion (contact cu copii)
Gripa	Rubeolă (contact cu copii și gravide)
Rujeola	Varicela (contact cu copii, gravide și imunodeprimați)

7.2 Vaccinuri în medicina muncii și în medicina de întreprindere

Angajatorul în cadrul protecției medicale este obligat la locul de muncă, conform unei serii de reglementări, să ofere vaccinarea sau să o impună.

Costurile le suportă angajatorul. Costurile sunt cheltuieli ale firmei. Respectând vaccinările prevăzute în întregime, va exista un număr redus de concedii medicale. În practică pot apărea discuții referitoare la suportarea cheltuielilor.

7.3 Vaccinuri indicate datorită locului de muncă

7.3.1 Hepatită A

Activitate regulată și periclitate prin următoarele activități:

- Cu copii mici
- În cămine de persoane cu handicap
- În domeniul canalizărilor și stațiilor de epurare
- În laborator și în cercetare
- În domeniu sanitar, inclusiv serviciul de ambulanță
- În sectoare precum cele de curățenie în bucătării

7.3.2 Hepatită B

- Tot personalul medical, inclusiv serviciul de ambulanță
- Laboratoarele
- Anatomia patologică
- Serviciile de curățenie și igienizare și din afara sectorului sanitar
- Contact posibil, cum ar fi poliția, asistenții sociali etc.

7.3.3 Oreion, rujeolă, rubeolă, varicelă

- Domeniul medical
- Învățământ (mai ales grădiniță)
- Laboratoare

7.3.4 Tuse convulsivă

- Pediatrie
- Urmărirea gravidelor
- Instituții de supraveghere copii (mai ales grădiniță)
- Domenii medicale, care au contacte ca cele menționate anterior